

/// DÜNYA KLASİKLERİ-22 ///

İNSAN NE İLE YAŞAR?

TOLSTOY

İnsan Ne İle Yaşar?

I

Simon adındaki bir ayakkabıcı ailesiyle küçük bir kulübede yaşıyor ve geçimlerini zanaatıyla sağlıyordu. Kendisine ait ne bir evi ne de bir arazisi vardı. Yaptığı işten çok para kazanamıyordu, oysa geçinmek zordu. Bütün kazancı ailesinin yemesine içmesine gidiyordu.

Simon karısıyla bütün kış boyunca tek bir koyun derisi paltoyu paylaşmıştı. Fakat o da artık lime lime olmuştu. İki yıldır yeni bir palto için koyun derisi satın almak istiyordu. Kış gelmeden az da olsa bir miktar para biriktirmişti. Karısının para kutusunda üç rublelik bir banknot duruyordu, köydeki müşterilerinin de Simon'a beş ruble yirmi kopek borcu vardı.

Böylelikle bir sabah koyun derilerini almak için köye gitmek üzere hazırlandı. Gömleğinin üstüne karısının yamalı pamuklu ceketini, onun da üstüne kendi kumaş paltosunu giydi. Üç rublelik banknotu cebine koydu, kendisine ağaç dalından bir değnek

kesti ve kahvaltısını edip yola koyuldu. “Bugün alacağım olan beş rubleyi toplarım” diye düşünüyordu, “bendeki üç rubleyi de ekleyince kışlık palto için koyun derisi satın almaya yetecek kadar param olacak”

Köye gelince köylülerden birinin kulübesine uğradı. Ama adam evde yoktu. Köylünün karısı parayı gelecek hafta ödeyeceklerine söz verdi. Kendisi o an ödeyemeyeceğini söyledi. Simon başka bir köylüye gitti. Köylü hiç parası olmadığına yemin ediyor ve sadece Simon’ın tamir ettiği bir çift çizmenin parası olan yirmi kopeği ödeyebileceğini söylüyordu. Bunun üzerine Simon koyun derilerini veresiye almak istedi ancak satıcı ona güvenmedi.

– Ancak parayı getirdikten sonra derileri alabilirsin” dedi, “alacak peşinde koşmanın nasıl olduğunu iyi bilirim.

Ayakkabıcının o gün yapabildiği tek iş tamir ettiği çizmeler için yirmi kopeği ve bir köylünün kendisine tabanlarına deri pençe vurması için verdiği keçeden yapılmış çizmeleri almak olmuştu.

Simon’ın morali bozulmuştu. Yirmi kopeği votkaya harcadı ve hiç deri alamadan evinin yolunu tuttu. Sabah gelirken ayazı kemiklerinde hissetmişti, ama şimdi votka içtikten sonra üzerinde koyun derisi palto olmadığı halde soğuğu hissetmiyordu. Bir elindeki değnekle buz tutmuş toprağa vurarak, diğer eliyle de keçeden yapılmış çizmeleri havada sallayarak güçlkle yürüyordu. Kendi kendisine “Hiç üşümüyorum” dedi, “Üzerimde koyun derisi palto olmasa da.

Azıcık içtim. Şimdi içki damarlarımda akıyor. Koyun derisi paltoya ihtiyacım yok. Giderim yoluma ve hiçbir şey için üzmem kendimi. İşte böyle biriyim ben! Umurumda bile değil! Koyun derisi olmadan da yaşayabilirim. İhtiyaç duymuyorum. Karım kızacak elbette. Gerçekten de çok ayıp bir şey, siz bütün gün çalışın, onlar paranızı vermesinler. Dur biraz! O parayı getirmezsən yemin olsun derini yüzeceğim. Nasıl getireyim! Yirmi kopek yirmi kopek ödüyor! Yirmi kopek benim ne işime yarar? Ben de içkiye harcadım... Tek yapabileceğim bu! Eli dardaymış, öyle diyor! Öyledir belki, ama ya ben darda değil miyim? Senin evin, sığırların, her şeyin var. Benimse içinde durduğum şu ayakkabı tamirhanesinden başka neyim var? Sen kendi hububatını yetiştiriyorsun. Bense arpa, buğday, mısır, hepsini satın almak zorundayım. Ne kadar kısarsam kısayım, haftada üç ruble sırf ekmeğe harcamam gerekiyor. Eve geliyorum bakıyorum ekme bitmiş, bir buçuk ruble daha masraf etmem gerekiyor. Bu yüzden şimdi borcunu ödeyeceksin, başka saçmalık duymak istemiyorum!”

Bu arada neredeyse dönemeçteki türbeye varmıştı. Yukarı doğru bakınca türbenin arkasında beyazımsı bir şey gözüne çarptı. Hava gittikçe kararıyordu. Ayakkabıcı gördüğü şeye dikkatle baktıysa da ne olduğunu çıkaramadı. “Daha önce burada hiç beyaz taş yoktu. Bir öküz olabilir mi? Öküze benzemiyor. İnsan kafası gibi, ama çok da beyaz. Ayrıca burada kimin ne işi olsun ki?”

Baktığı şeyi iyice görene kadar yaklaştı. Şaşkınlık içerisinde o şeyin gerçekten bir insan olduğunu gördü. Bir adam türbenin duvarına yaslanmış kımıldamaksızın oturur vaziyette duruyordu. Üzerinde giysi yoktu ve ölü mü yoksa sağ mı olduğu anlaşılmıyordu. Ayakkabıcı dehşet içerisinde kalmıştı. İçinden, “Birisi adamı öldürüp soyarak buraya atmış. Bu işe karışsam başım kesin belaya girer” diye geçiriyordu.

Bu düşünceyle yoluna devam etti. Adamı görmek için türbenin önünden geçti.

Bir süre gittikten sonra dönüp arkasına baktı ve adamın artık duvara yaslanmadığını, kendisine doğru bakıyormuş gibi kımıldadığını gördü. Ayakkabıcı daha da büyük bir korkuya kapıldı. “Yanına geri mi dönssem, yoksa yoluma devam mı etsem? Yanına gidersem başıma korkunç şeyler gelebilir. Adam kim bilir neyin nesi? İyi bir sebepten buralara gelmemiştir. Yanına gidersem atlayıp boğazıma yapışır. Nasıl kurtulacağım sonra? Boğazıma yapışmasa bile gene de başıma dert almış olurum. Çıplak bir adamla ne yaparım? Üstümdeki giysiyi de çıkarıp veremem ya? Bir an önce buradan uzaklaşmaya bakayım!” diye düşündü.

Ayakkabıcı bu düşünceyle tapınağı arkasında bırakarak hızlı hızlı yoluna devam ediyordu ki birdenbire içinde bir vicdan azabı duydu ve yolun ortasında durdu.

“Sen ne yapıyorsun Simon?” dedi kendine, “Adam orada perperişan halde, sense korkudan sıvışıyorsun. Ne zaman zengin oldun da haydutlardan korkar oldun? Utan Simon utan!” Böylelikle geri döndü ve adamın yanına gitti.

II

Simon adama yaklaştı ve yüzüne baktı. Genç bir adamdı. Vücudu sapasağlamdı. Hiçbir yerinde yara bere yoktu. Sadece belli ki çok korkmuş ve soğuktan donmak üzereydi. Orada arkasına yaslanmış oturuyordu. Başını kaldırıp Simon'a bakmadı. Baygın gibi gözüküyordu. Gözlerini açamıyordu. Simon genç adama iyice yaklaştı. Adam kendine gelir gibi oldu. Başını çevirip gözlerini açtı ve Simon'ın yüzüne baktı. Bu tek bakış Simon'ın adama kanının kaynamasına yetti. Keçe çizmeleri yere bıraktı, kemerini çözerek çizmelerin üzerine koydu ve kumaş ceketini çıkardı.

“Konuşarak vakit harcamayalım,” dedi, “gel giy şu ceketini hemen!” Simon adamı dirseklerinden tutarak kalkmasına yardım etti. Genç adam ayağa kalkınca Simon adamın temiz ve sağlıklı bir vücuda, biçimli el ve ayaklara, iyi ve nazik bir insanın yüzüne sahip olduğunu gördü. Ceketini adamın omuzlarına attı ama adam ceketin kollarını bir türlü bulamıyordu.

Simon adamın kollarını geçirmesine yardım etti. Ceketini onun üzerine sıkıca oturtuktan sonra kemeri de beline dolayarak ceketin vücudu adamakıllı sarmasını sağladı.

Simon kendi yırtık kasketini de çıkararak adamın başına taktı. Ancak kendi başı üşüyünce, “benim başımda neredeyse saç yok, oysa onun uzun, kıvrıkcık saçları var” diye düşündü ve kasketini tekrar kendi başına taktı. “Ayağına giyecek bir şeyler versem daha iyi olacak,” diye düşünerek adama oturmasını söyledi. Keçe çizmeleri giymesine yardım ederek ona, “İşte oldu arkadaşım, şimdi hareket et ve ısın. Diğer sorunlar sonra hallolur. Yürüyebilecek misin?” dedi.

Adam ayağa kalkarak nazik bir şekilde Simon’a baktı, ama hiçbir şey söyleyemedi.

“Neden konuşmuyorsun?” dedi Simon. “Burası çok soğuk, burada kalamayız. Eve gitmemiz lazım. Benim değneğimi al, kendini güçsüz hissedersen değneğe yaslan. Haydi şimdi yürü bakalım!”

Genç adam yürümeye başladı. Yürümekte zorlanmıyor, geride kalmıyordu.

Giderlerken Simon adama sordu, “Neredensin?”

– Bu taraflardan değilim.

– Ben de öyle düşünmüştüm. Bu civardaki insanları tanırım. Peki ya türbenin orada ne yapıyordun?

– Bunu söyleyemem.

– Biri sana bir kötülük mü yaptı?

– Kimse bir kötülük yapmadı. Beni Tanrı cezalandırdı.